

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.
PRIHAJA VSAKO NEDELO.

Čena Novin na leto je vsakoml na njegov naslov 8 K.
 Skupno 6 K.
 Naročniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
 „Marijin List“ i na konci leta „Kalendar Srca Jezuševoga.“
 Čena ednega šrebova je doma 10 flerev.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolenuh, NAGYDOLÁNY, Vasmegeye.

K tom! se more pošilati naročnine i vsi doplat, ne
pa v tiskarne ali v Crenšovec.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
 Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Cren-
 sovcih, Cserföld, Zalamegye.

Sveti Frančišek.

Sveti Frančišek je stanoviten ostao v dobrom, ne je niednok v smrten greh privolo i raseo je v jakostah zato ka je znao mučati i obdrügam tüdi zato ka je k svojoj molitvi mrtvenje, zatajüvanje prikapčo. Dober Bog nam pravi: »Prositi i ne dobite zato ka slabo prosite«. (Jak. IV. 3.) Pa to nam tisti dober Bog pravi, ki nam svojo večno reč dao, štera se ne da premeniti, ka nas poslühne, če mo ga prosili: »Prositi i ne dobite« (Mat. VII. 7.) Prosimo i ne dobimo; od edne spovedi do drüge nikšega pobolšanje, letos tak ogrizavamo kak pred desetimi loti, tak psümejo, kak v mladosti, tak se čemerimo kak v detinstvi. Vsaka prilika nas vrže v smrten greh po dugih letah pokore kak pred njov. Kaj je tomi zrok? Ne molimo? Včasi še predosta. Slabi smo zato ka slabo hrano daramo düši, slabo molimo. Začinoti, dobro zafrigati moramo hrano düsevno, to je molimo z zotajüvanjom. Ta hrana da moč, beteg odide ponjej z düše; se ne povrne nikdar več v njo. Tak je delao sv. Frančišek. Dosta je molo, to je istina. Božja zapoved je naime: »Potrebno je vsigdar moliti i nigdar ne gorhenjati«. (Luk. XVIII. 1.) Ali molo je dobro. Ne se je spozabo z Jezušovih reči: »To pokolenje (naime hüdi düh) se po ničem ne more odegmati, samo po molitvi i posti.« (Marko IX. 18.) Zarazmo je ka ne more zmagati hüdoga düha, ne tela potreti, kelikokoli de molo, če se ne de tüdi zatajüvao. Zato je prikapčo k gostim svojim molitvam poste, nočno čuvanje, dobro čenje, bičanje i veselje nad ponižanjem, preganjanjom.

Ali ne vemo morebit kaj je včino, gda ga je hüdi düh na nečistost šteo napelati? Molo je — i da je poželj-

vost po molitvi li ne polegla — v ščipkov grm si je legeo i v njem se tak dugo kostao, dokeč ga ne trnje zbodalo i zdaj je telo več ne čutilo nasladnosti.

Delajno spodobno. Mamo trnje, poste, noči dobre knjige — pretrgnimo si včasi sen, včasi jelo — posebno opojmo pilo čtimo dobre knjige, kda nas pajdašje, pajdašice nasé jemljéjo, v hüdom skušavanji se smeknimo, včeknimo, se dünimo dobro v hrbet pa si pravimo: »ti že pokažem ti bodikajsko telo, sram te bodi« . . . pa spodobne male reči den za dnevom i zmago veliko dobimo. Ne pravimo, stari sem, telo je mirno več —; ptica na süho veko tüdi sede, ne samo na zeleno. Če ti hüdoba ne more poželivosti obüditi ti obüdi nečisto misel. Ta je pa tak smrten greh kak ova i pot obe edno mata: k nečistomi dühi v pekel.

Naj se nam pomilü dober Jezuš! Milijoni i milijon ga žalijo, o mi ga tolažimo z svojov pokorov. Oživimo si v düši düha pokornoga sv. Frančiška, trpimo z mučanjem i molimo z zatajüvanjem. To je naše rešenje. Jezuš pravi tak: »V potrpljivosti si bote düše rešili.« (Luk. XXI. 19.)

Bojna.

23. sept. Angluši nazaj rivajo törke, Nazaret so pozajeli. Do zdaj so vlovili 18 jezer možov i 120 štükov. — Angluški lord Derby je govorio. Pravo je, da zidine, štere so nemci na Francoškom i Belgijskom spodrli, ne trbe več popravljati, nego je vu rüšinah more nihati na spomenek i na včenje, ka bi bilo iz sveta, či bi Nemško pridobilo nadoblast. — Na Nemškom pri Risaner sta dva brzovlaka vküp vdarila. 32 mrtvecov, 28 ranjenih.

24. sept. Na taljanskom bojišči

taljani napadajo. Nazaj smo je zbili. Amerikanci so nove velke štüke dobili, s šterimi trdnjavo Metz strelajo. Nemci se na močno obrambo spravljajo.

25. sept. Velko bitje na zahodnom bojišči. Angluši glasijo, da törki od Jordana na izhod nazaj idejo. Angluši so vlovili 25 jezer možov. Zmaga ententa vu Macedoniji. Francozi glasijo, da bolgari na celom 150 kilometrov dugom fronti nazaj bežijo. Francoski letalci je s strojnimi pükšami strelajo i bombe med nje lučajo. Bolgarski vojaki več mestih ta zlučajo orožje.

26. sept. Vu Champagne, na liniji Maas francozi po topovskim pripravlanji 11 vör na sürköm fronti napadajo. — 14. septembra je začnola napadati ententa v Macedoniji, ne daleč od tistoga mesta, kda se naš albanski front tiče bolgarskoga fronta. Že prvi den se čete ententa nazaj porinole bolgarske čete. Vu začetki na število so bolgari močneši bili, nego ententa je mela več vojnih sredstev. Tak je ententa svoj napad na izhod i na zahod razprestrela. Za volo lagojih potih so bolgari vu vojni sredstvih i vu vlovenih dosta zgübili. Bolgari ešče itak nazaj idejo. Austrijske — vogrske čete žmetno njim na pomoč pridejo. I naš položaj vu Albaniji se je za toga volo spremeno. Mogli smo nazaj iti, da nam postojanke vu nevarnost ne pridejo. Angluši glasijo, da njihove čete se že na Bolgarskom bijejo. — Törki spoznajo, da angluši naprej idejo proti njihovim postojankam.

27 sept. Bolgarski ministerski predsednik Malinov mir prosi od sovražnika. Bnlgarski pooblaščeni so odisli v Solun, da bi vküp prišli s pooblaščenimi ententa. Z naše i nemške strani so močne čete šle na Bulgarsko, ne na stero fronto, nego novi front napravijo. Na zahodnom bojišči francozi i angluši

li napadajo. I naše čete že v bitji stojijo pri Maasi.

28. sept. Na Bolgarskom ništerni ščejo nadaljavati bojno. Tem bolje, da so naši i nemci vojake poslali na pomoč. Z druge strani ešče nišče ne ve, kakši odgovor dobijo bolgari od ententa na mirovno ponüdbo. Mogoče, da teške pogodbe postavi ententa i te oni, ki bojno ščejo nadaljavati, na vlado pridejo. Tabov bivši bolgarski višji poveljnik pravi, da na fronti i v državi so bile neke teškoče, te je ponücala ententa i samo tomi ma zahvaliti, da je naprej prišla. Casopisje vse vküp znosi. Tak v državah ententa pišejo, da za bolgarami törki pridejo. Ne je verjetno, tem menje, da pišejo, da so Bolgariji na mesto Macedonije Konštantinopel (Carigrad) obečali. Tisa je izjavo, da je položaj žmeten. Mislili smo si, da je balkansko pitanje rešeno poleg naših žel. Zdaj poleg vojaških odredb je najprvo delo, da ne zgubimo mrzle krvi, ar samo tak pripravlamo pot do mira. Na zahodnom bojišču je ententa v ništernih mestah nazaj porinola nemce. Vu dvojih dnevah so 10 jezero nemcov vlovili. Srbske čete naprej idejo. — Moremo se spomenoti i od jugoslovanskoga pitanja. Slovenci, srbi i horvati na jugu želejo, da se združijo i v edno državo vküp prikapčijo. Na jugu je veliko gibanje poleg jugoslovanske ideje. Grof Tisa je pohodo Horvatsko, Bosno, Dalmacijo, da na lici mesta spozna žele jugoslovance. Posebno zdaj, kda so zbili bolgare i srbi naprej predirajo, jugoslovansko pitanje rešitev prosí.

Dom i svet. — Glási.

Vu spanskem našeci je na Švedskom 8 jezero lüdih mrlo.

Doplstijo k leti, da mo na svoj nüc slobodno tebak povali. Guči se, da od 20 klaftrov 150 kron plačamo.

Mati kraljice, Marija Antonija je 22. sept. v Szombathely prišla.

Sombotelski plüšpek grof Mikes Janoš pohodo pešpolk št. 83 i 106 na taljanskom fronti. 27. sept. je bio v Gorici, kdo je pogledno staro bojišče. 28. je bio v Udine, od tistec je pohodo Borojeviča na vojnom stani. 29. je bio na fronti pri polki 83., kde je sveto mešo služe, predgo i firmao. 30. je bio pri polki 106.

Ne mogoče! Kak poročajo vogrski listi, so naküpili zadnje tjedne poljski židovje v pokrajini Šomogy ves viuski pridelek, ka je melo za posledico, da je poskoči cena hektolitra že na 1500 koron.

Konjsko meso na Dunaji (Beč) je doseglo že ceno 20 k. za 1 kg.

Kelko graha se niha? Vu Železnoj županiji se niha pridelovalcom na peršono više 15 let na celo leto 25 kg, vsem drugim 15 kg. Za semen se niha na plüg, či se grmovje sadi, 60 kg. Zvün semena i množine na domači posel se več graha ne niha.

Vdobljeno je od vojaka J. Gašpar 10 k. St. Orehovec 2 k na podporo, 4 kr. na klošter sv. Drüžine. Na podporo Novin 15 k. i na misijone 20 k. je dao Ferenc Gjörök z Martjanec.

Kak si spovamo breskvi iz semena? Vzemeno edno kišto, denemo mo v njo edno gübo peska i zemla, v njo spikamo koščice. Potem zemlo polijemo i kišto postavimo, vü zemenico (peovnico). Na sprotoletje koščiče spokajo, pokažejo se klice, zdaj že meseca aprila lahko vöposadimo breskvi.

Kak se dene zelje v kad? Na vsako gübo se dene malo köména (küna) i soli. Na 60 glav zelja računajo 1 kilo soli. Zelje od zgoraj zakrijemo z zeljovim listjom i z ednov čistov capov. Potem denemo gori pokrivalo iz blan, na to pa kamenje. Či se za ništerne dni ne skaže za dosta vode, več kamenja zdevamo i vlejemo malo solnate vode. Potem nihamo zelje, dkeč se me speni. Potem vodo doli zagrabimo, s sühimi capami zbrisemo brezi toga, da bi kamenje z mesta gibali. Či smo vodo doli zagrabili, vzememo vkraj kamenje, pokrivalo i capo i vse čistimo. Potem na zelje novo vodo vlejemo i kamenje nazaj zdevamo.

Dobro je premenjavati semen, nego vsikdar iz slabeše zemle vü boljšo zemlo.

Španski bol (našec) je v Sombateli s celov moč jov gori stopo. Vračitelje pravijo, da se bol prek zgrabi. Preporočajo, da či stoj bolezen občüti ali trešliko dobi, naj včasi doli leže, tak vü par dnevah mine beteg, či pa dugo čaka, bolezen se zna s smrtjov skončati.

Pošta. Bistrički. Kaj dugšega ne morem v „Novine“ djati. L. Idič. Počakam.

Dari. Forjan Geta od Lipe 16 k., Z Gradišče Varga Matjaša žena 3 k, Tudján Andrása žena 2 k, Gábor Stefan z M. Polane 10 k, Ritlop Martin z D. Bist. 10 k, Balažic Ana z D. Bist. 10 k, Gergorec János srenski vojak 20 k, Špilák Jožef bet. voják 10 k, Szalay Verona z Črensovec 10 k, N. N. z D. Bist. 5 k, Ivanic Magda z Filovec 6 k. N. N. tretjerednike z Martjanske fare 44 k, Horvat Ivan z Žiškovi 10 k, Ftičar Štefan z Gumilic 3 k, Horvát János z Trnja 10 k, Perkič Jožef p. 14. bat. 5 k, Legén Bára z Noršinec 5 k, N. N. 2 k, N. N. 100 k, Hanc Marija z Trnja 20 k, N. N. z Gradišča 4 k, Antolin Andraš z Beltinci 5 k. Kozár Julia z Martinji 10 k, Žalig Kate z Črensovec 2 k. Keréc Štefan z Prosečke vesi 6 k, Cigan Marija z Tornja

100 k, Kolenko Jožef sanitec 10 k, N. N. z Adriánec 10 k, Matjašec Matjaš z Črensovci 10, Maroš Ana z Trnišča 20 k, Griškovnjak Martin z G. Bistrice 2 k, Jörköš Bara z Nedelice 10 k, † Horvat Janoš i † Horvat Treza z Črensovec 400 k, Ütroša Bara z G. Bistrice 6 k, Tretjeredniki črensovske sküpsčine 9 k. 65 fill., N. z Petrovec 40 k, N. z Krajne 20 k, Püčko Verona z Čentibe 2 k, Ferencak Jožef z Gomilic 20 k, v Novinah že objavljenih darovnikov dari 297 k. 50 fil., Marijanska Drüžba z Žiškovi 20, z Sr. Bistrice Štimec Jürij 50 k, Mlinarič Marija z Bednjaja 10 k, Gabor Magda 2 k, Djura Jožef z D. Bistrice 30 k, Hozjan Marija z Adriánec 20 k, Horvat Kata z Hotize 2 k, Kranjec Kata 2 k, Vuk Treza z Žiškovi 5 k, Stanko Martin z Trnja 15 k., Žalig Marija z M. Polane 20 k, Grüškovnjak Martin z G. Bistrice 2 k, Ftičar Štefan i žena z Hotize 10 k, Vrečić Roza Prosečkevesi 10 k, intereš 22 k. 36 fil.

II. Na misijone: Marijanska drüžba z Žiškovi 20 k, Štimec Jürij z Sr. Bistrice na odküp zamorskoga deteta 50 k, Hak Adam z Vučegomile 40 k, Lebar Verona z Žiškovi 10 k, z Hotize Horvat Kata i Kranjec Kata, vsaka 4 k, Djura Treza z G. Bistrice 10 k, Cigan Matjaš z Žiškovi 50 k, Cigan Jožef 10 k, † Godina Ana z Črensovec 100 k, Miholič Ivan z Törnišča 5 k, Tretje, redniki z črensovske fare 236 k. 26 f. z Nedelice 25 k, z Brezovice 9 k, z Renkovec 1 k., z Brezovice Špilak Jožef 4 k, Šömen Janoš 2 k, Ščap Štefan z Törnišča 80 fil., Ftičar Štefan i žena z Hotize 10 k. N. 5 k, N. z Trnja 30 k.

III. Na dobro čtenje, goriskanje vojakov: V koronah: intereš od gotovčine l. 1916 i 1917 301-16, Küzma Ivan Petesovci 1, z Žiškovi: Čuric Treza 6, Cuk Anton 2, z D. Bistrice: † Koren Ana 19.54, Tkalec Kata 1, Koren Magda 7 40, N. 5, v Strehovcih nabrala Gerencér Janoš i Jožef 34.96, z Črensovec: Horvat Roza 2, Horvat Treza 2, Szalai Verona 2, z Trnja: Sobočan Jožef 10, Horvat Janoš 8, Horvat Marko 1, Kolarič Marija 0.60, z G. Bistrice: Horvat Ignac 2, Kustec Matjaš 5, Tkalec Jožef 2, N. 10, Bokan Agota z Törnišča 10, Štimec Jürij z Sr. Bistrice 50, Ftičar Kata z Hotize 0.60, Djura Agneš z Melinec 1, Matjašec Marko od Lipe 2 koroni, intereš l. 1918. 70 k. 74 fil., tretjired z Črensovec 20 k. — Mekiš Roza, vojaška sirota z Martinje dobila 50 k, Rdeči Križ za goriskanje vojakov 60 k, poštnina 5 k. 94 fil. — Na dobro čtenje vojakov ostalo 461 k. 06 fil.

Vsi ti penezi so v hranilnicah, 2146 k. 70 fil. v beltinskoj, ovi vsi pa v sombotelskoj cerkvenoj hranilnici i čakajo na fundacijo skorašnjo.

Jezus, Marija, Jožef naj povrnejo vsaki filer darovnikom.

Črensovci, 1918. Sept. 1.

Klekl Jožef, vp. plebános.